

Posudek vedoucího diplomové práce

Matěj Kotalík: Pojem chuligána a reflexe fenoménu chuligánství v Československu (1948-1969): právo, policie a publicistika, FFUK 2010, 163 stran.

Matěj Kotalík vytvořil diplomovou práci, která v mnoha ohledech překračuje obvyklý průměr tohoto typu textů vznikajících na FFUK. Pomocí tématu na první pohled bizarního a okrajového dokázal vytvořit pojednání, které nemálo přispívá k porozumění obecnému sociálnímu prostředí studované doby.

Z hlediska gramatického a stylistického se jedná o text vyzrálý a čtivý.

Výzkum autor založil na široké pramenné základně. V tom mu byly nápomocny i jeho vynikající jazykové znalosti (figuruji zde ruské, německé, anglické i francouzské materiály), a proto si mohl dovolit v závěru práce pokusit se nastínit také komparativní perspektivu studované problematiky. Vzhledem k tomu, že sekundární literatury k tématu je pro české prostředí minimálně, lze toto zpracování považovat za průkopnické. Netřeba zvláště vyzdvihoval, že text je ze stejného důvodu založen v drtivé míře na dobových pramenech. Je škoda, že svázání práce se časově překrývalo s vydáním zásadní knížky k tomuto tématu o vlasatcích od autorů Pospíšila a Blažka, a proto již z ní nemohl čerpat. Nieméně, jak seznam literatury, tak i úvodní poděkování nasvědčují úzké spolupráci s prvním ze jmenovaných autorů.

Při letném pohledu do obsahu možná čtenáře postihne dojem jisté chaotičnosti zpracování.

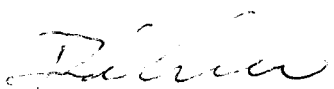
Důkladnější četba však odhalí logickou strukturu textu. Značnou pozornost autor věnoval teoretickým a metodologickým východiskům, kde nejprve precizně definoval základní pojmy (socialistická diktatura, totalitarismus, anomie ad.). Již z těchto úvodních částí je patrná na diplomanta nebývalá široká znalost světové odborné literatury (jak v oblasti sociální teorie, tak i historiografie).

Velmi precizně si autor také definoval výzkumné otázky, které přehledně formuluje na straně 16. Kotalíkův přístup má velmi blízko k pojetí sociálních dějin jako dějin pojmů, aniž by však ustrnul na pouhém postihování posunů sémantického pole jednotlivých termínů. Zatímco klasické „Begriffsgeschichte“, jak je rozpracovával třeba W. Conze v 60. letech, pomocí analýzy pojmů (v jeho případě vývoje pojmů „národ“ a „společnost“) poukazoval na proměny sociální struktury a politického štěpení západních společností, Kotalík se spíše přibližuje jejich využití pro historické zkoumání mentálních struktur populace. Právě výzkum takových témat, jako je v tomto případě „chuligánství“, usnadňuje nahlédnutí a snad i pochopení značně složitých a komplexních procesů utváření sociálního konsensu, o který se opíral režim jedné strany. I z toho důvodu svůj výzkum neomezuje pouze na analýzu právního diskursu (jakkoli již ten sám by bohatě postačoval pro vypracování kvalitní historické diplomové práce), nýbrž studuje i dobovou publicistiku a zvláště se soustředí na postihu interakce mezi konstruovaným obrazem chuligána mocenskými orgány a jeho (mnohdy nijak vynucenou) akceptací ze strany obyvatelstva.

V neposlední řadě nutno upozornit, že se Matěj Kotalík již během svého magisterského studia zúčastnil několika vědeckých symposií, kde vystoupil s některými částmi této diplomové práce jako samostatnými studiemi, a měl tedy možnost své teze nechat prověřit širší odbornou diskusí. Třebaže se podle mých informací tyto studie nacházejí v tisku, jistě by nebylo od věci, aby se autor zamyslel nad souhrnnější knižní publikací, protože tato práce pro to vytváří skvělý základ.

K diplomové práci Matěje Kotalíka nemám zásadnějších připomínek a plně ji doporučuji k obhajobě.

V Praze, dne 14. září 2010

PhDr. JUDr. Jakub Rákosník, Ph.D.

doporučení vyborně